

στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Προτεραιότητες Τουριστικού Τομέα

Καθώς από τη διαδικασία της διαβούλευσης στο πλαίσιο κατάθεσης των κειμένων Βάσης δεν προέκυψε μεγαλύτερη εξειδίκευση σε ολοκληρωμένα σχέδια δράσης, αναφέρονται ορισμένες γενικές αρχές για διαπιστωμένες παρεμβάσεις οι οποίες δυνητικά έχουν εφαρμογή στα πλαίσια της διαμόρφωσης Στρατηγικής RIS3 στον τομέα του τουρισμού²².

Ο τομέας τουρισμού χαρακτηρίζεται ως τομέας χαμηλής έντασης τεχνολογίας. Παρ' όλα αυτά υπάρχουν τεχνολογικά πεδία με μεγάλη εφαρμογή σε επιχειρήσεις των κλάδων που σχετίζονται με τον τουριστικό τομέα, με κυριότερο εξ αυτών τις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ). Μικρότερη ή μεγαλύτερη διείσδυση έχουν επιτύχει εφαρμογές προσέλκυσης και διαχείρισης πελατών, διαχείρισης και προώθησης τουριστικού/ πολιτιστικού περιεχομένου, περιβαλλοντικής και ενεργειακής διαχείρισης τουριστικών προορισμών και καταλυμάτων, κ.ά.

Όσον αφορά την ανάπτυξη οργανωσιακής καινοτομίας, οι ανάγκες και οι δυνατότητες εφαρμογής είναι σημαντικές σε όλους τους κλάδους που σχετίζονται με τον τουριστικό τομέα. Οι συγκεκριμένες καινοτομίες είναι δυνατόν να προσδώσουν στις επιχειρήσεις σημαντικά οφέλη βελτίωσης της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας, χωρίς μάλιστα στις περισσότερες περιπτώσεις να είναι απαραίτητες οι συνήθως υψηλές επενδύσεις που συνδέονται με την τεχνολογική καινοτομία.

Οι προτεραιότητες στον τομέα που αναμένεται να αποτελέσουν σημεία εστίασης των παρεμβάσεων της στρατηγικής Έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας είναι οι κάτωθι:

- Οριζόντιες τεχνολογίες εντοπισμού ανάδειξης και ενεργοποίησης των πολιτιστικών πόρων της ΠΚΜ
- Τεχνολογίες Διαχείρισης Περιεχομένου υποβοήθηση της επικοινωνιακής πολιτικής
- Οριζόντιες τεχνολογίες ενίσχυσης και προβολής του τουριστικού προϊόντος και νέων μορφών τουρισμού
- Εμπέδωση δικτύου συνεργασιών και εισαγωγής οργανωτικών καινοτομιών
- Προώθηση νέων επιχειρηματικών μοντέλων χάρη στην ενιαία σύνδεση με οριζόντιες και κάθετες δικτυώσεις στην αλυσίδα αξίας
- Μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος
-

---

²² Αρκετές από τις παρεμβάσεις αναφέρονται και στο κείμενο «Πρόταση Κατευθύνσεων Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής 2014-2020 στον Τομέα του Τουρισμού» του Υπουργείου Τουρισμού (Μάιος 2013)

1 Οριζόντιες τεχνολογίες εντοπισμού ανάδειξης και ενεργοποίησης των πολιτιστικών πόρων της ΠΚΜ

Αιτιολόγηση	Τεχνολογίες με δυνατότητα οριζόντιας εφαρμογής ικανές να αναδείξουν και να καταστήσουν διακριτούς και λειτουργικούς τους πολιτιστικούς πόρους και τα προϊόντα τους και να ενδυναμώσουν τους δεσμούς της αλυσίδας αξίας του τουρισμού
Τμήμα Αλυσίδας Αξίας	▪ Τουριστικό απόθεμα, Διασκέδαση-ψυχαγωγία, Υποστηρικτικές υπηρεσίες
Σχετιζόμενοι Κλάδοι & Τεχνολογίες	▪ Διατομεακή Συνεισφορά (Marketing, Design, ΤΠΕ, Περιβάλλον, Αστική Ανάπτυξη, Εμπόριο, Κοινωνικές Επιστήμες, Επιστήμες Υγείας, κλπ)

2 Τεχνολογίες Διαχείρισης Περιεχομένου υποβοήθηση της επικοινωνιακής πολιτικής

Αιτιολόγηση	Επιδιώκεται η δημιουργία επικοινωνιακών και αφηγηματικών δομών και η δημιουργία πολυαισθητικής εμπειρίας με στόχο την προβολή ιδεών και αξιών που επιδρούν θετικά στην επικοινωνία της «άλλης» εικόνας της ΠΚΜ ως τουριστικού προορισμού.
Τμήμα Αλυσίδας Αξίας	▪ Οριζόντια εφαρμογή
Σχετιζόμενοι Κλάδοι & Τεχνολογίες	▪ Επικοινωνία / Marketing ▪ Δημιουργικοί κλάδοι - Art & Design ▪ ΤΠΕ

3 Οριζόντιες τεχνολογίες ενίσχυσης και προβολής του τουριστικού προϊόντος και νέων μορφών τουρισμού

Αιτιολόγηση	Παραδείγματα παρόμοιων τεχνολογιών έχουν πρωτίστως εφαρμογή στην ενδυνάμωση των διαδικασιών marketing με στόχο την οργάνωση, αναζήτηση αγορών και προβολή του τουριστικού προϊόντος της ΠΚΜ. Άλλα πεδία εφαρμογής περιλαμβάνουν την συγκριτική αξιολόγηση των τουριστικών προορισμών και τη βελτίωση των αδύνατων σημείων τους, καθώς και τη συμπίεση του κόστους λειτουργίας των μονάδων της αλυσίδας αξίας του τουρισμού.
Τμήμα Αλυσίδας Αξίας	▪ Οριζόντια εφαρμογή με έμφαση στους κρίκους «φιλοξενία», «τουριστικό απόθεμα» αλλά και τους ενδιαμέσους φορείς που συμβάλουν στην ανάπτυξη της τουριστικής αγοράς

Σχετιζόμενοι	▪ ΤΠΕ
Κλάδοι &	▪ Social media marketing
Τεχνολογίες	

4 Εμπέδωση δικτύου συνεργασιών και εισαγωγής οργανωτικών καινοτομιών

Αιτιολόγηση	Η εισαγωγή οργανωτικών καινοτομιών έχει επισημανθεί ως καταλύτης της βελτίωσης των δεικτών αποτελεσματικότητας των φορέων της αλυσίδας του τουρισμού. Η προσδοκώμενη δικτύωση θα δώσει την ευκαιρία συνεργασιών μεταξύ ερευνητικών φορέων και ΜΜΕ του τομέα με κύρια οφέλη τη μεταφορά γνώσης και ερευνητικών αποτελεσμάτων αλλά και την στοχευμένη έρευνα σε πραγματικά θέματα που ζητούνται από τις ΜΜΕ του τουρισμού.
Τμήμα Αλυσίδας Αξίας	▪ Οριζόντια εφαρμογή
Σχετιζόμενοι	Συνεργασία στη διεπαφή με άλλους τομείς:
Κλάδοι &	▪ Υγεία - Ευεξία - Άθληση
Τεχνολογίες	▪ Πολιτισμός - Θρησκεία - Παράδοση
	▪ Φυσιολατρικός Τουρισμός
	▪ Εμπόριο - Τοπικά Προϊόντα & ΠΟΠ
	▪ Συνεδριακός Τουρισμός

5 Προώθηση νέων επιχειρηματικών μοντέλων χάρη στην ενιαία σύνδεση με οριζόντιες και κάθετες δικτυώσεις στην αλυσίδα αξίας

Αιτιολόγηση	Η δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για την ώθηση οριζόντιων και κάθετων συνεργασιών αναμένεται να αυξήσει το επίπεδο ποιότητας του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος, να αυξήσει την προστιθέμενη αξία και να βελτιώσει εντέλει τους βασικούς δείκτες της περιφερειακής οικονομίας (μείωση εποχικότητας, αύξηση πληρότητας, αύξηση μέσης τιμής κατά κεφαλή δαπάνης ανά επισκέπτη).
Τμήμα Αλυσίδας Αξίας	▪ Οριζόντια εφαρμογή
Σχετιζόμενοι	▪ Διατομεακή Συνεργασία
Κλάδοι &	
Τεχνολογίες	

6 Μείωση Περιβαλλοντικού Αποτυπώματος - εξοικονόμηση πόρων

Αιτιολόγηση	Στόχευση στην μείωση του περιβαλλοντικού κόστους παροχής τουριστικών υπηρεσιών μέσω υιοθέτησης φιλικών προς το περιβάλλον δράσεων εξοικονόμησης πόρων (κυρίως ενέργεια, νερό) με στόχο την διασφάλιση της περιβαλλοντικής αειφορίας αλλά και τη μείωση του λειτουργικού κόστους των τουριστικών επιχειρήσεων
-------------	--

Τμήμα Αλυσίδας Αξίας	▪ Μεταφορές, Φιλοξενία, Εστίαση
----------------------	---------------------------------

Σχετιζόμενοι Κλάδοι & Τεχνολογίες	▪ Τεχνολογίες Εξοικονόμησης Ενέργειας ▪ Τεχνολογίες Περιβάλλοντος ▪ ΤΠΕ
-----------------------------------	---

Μεταποίηση Τροφίμων και Ποτών

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας χαρακτηρίζεται από σημαντική μεταποιητική δραστηριότητα στο κλάδο των τροφίμων και ποτών. Οι βιομηχανίες του κλάδου με έδρα την ΠΚΜ αποτελούν το 14% του συνολικού αριθμού των σχετικών επιχειρήσεων σε εθνικό επίπεδο, προσφέρουν το 29% της απασχόλησης στο σύνολο της βιομηχανίας της Περιφέρειας (στοιχεία Eurostat). Ο κλάδος τροφίμων και ποτών συνεισφέρει το 28.2% των εξαγωγών της Περιφέρειας για το έτος 2012¹². Οι εξαγωγές παρουσιάζουν αύξηση 2.9% μεταξύ των ετών 2008 και 2012 και 13.8% μεταξύ των ετών 2011 και 2012. Οι σημαντικότερες κατηγορίες εξαγωγών παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 13: Εξαγωγές Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, ανά κλάδο, σε χιλ.ευρώ, Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ινστιτούτο Εξαγωγικών Ερευνών και Σπουδών

	2012	Μερίδιο εξαγωγών	Μεταβολή 2008/2012
Παρασκευάσματα λαχανικών & φρούτων	476,327	10.2%	6.9%
Καρποί και φρούτα νωπά	351,197	7.5%	5.0%
Βαμβάκι	210,932	4.5%	6.3%
Καπνά και υποκατάστατα καπνού	183,723	3.9%	-4.4%
Γαλακτοκομικά	98,312	2.1%	11.3%
Ζάχαρα και Ζαχαρώδη παρασκευάσματα	84,823	1.8%	24.3%
Δημητριακά	76,449	1.6%	-4.7%
Ποτά, αλκοολούχα υγρά και ξύδι	47,904	1.0%	-0.2%
Λαχανικά	40,498	0.9%	1.0%
Διάφορα παρασκευάσματα διατροφής	39,554	0.8%	0.9%
Σπέρματα, σπόροι και διάφοροι καρποί	38,226	0.8%	5.4%

Παραγωγή και αξιοποίηση γνώσης στον αγροδιατροφικό κλάδο

Από την ανάλυση του Κειμένου Βάσης «Η Προσφορά Γνώσης στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας» που υλοποιήθηκε στα πλαίσια του Παραδοτέου 1, αναδεικνύεται διαχρονική επιστημονική εξειδίκευση της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας- σε σύγκριση με τον εθνικό επίπεδο- στα πεδία της Γεωπονίας, της Χημείας και της Κτηνιατρικής αλλά και υστέρηση στο πεδίο της Τεχνολογίας Τροφίμων. Αναδείχθηκαν επίσης εξειδικευμένα επιστημονικά πεδία όπως η Γεωργική Μηχανική.

Από την ανάλυση στοιχείων της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) για τη συμμετοχή επιχειρήσεων με έδρα την Κεντρική Μακεδονία σε προγράμματα για Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία (ΕΤΑΚ) της περιόδου 2007-2013 αναδεικνύεται ως ιδιαίτερα σημαντική η συμμετοχή των επιχειρήσεων (62 συμμετοχές, συνολικός προϋπολογισμός 8.975.477€) σε έργα στον Τομέα 'Γεωργία, Αλιεία, Κτηνοτροφία, Τρόφιμα και Βιοτεχνολογία'. Είναι αριθμητικά η 2^η σε αριθμό και προϋπολογισμό συμμετοχή (1^{ος} τομέας οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών). Μάλιστα το ποσοστό ιδιωτικής συμμετοχής των επιχειρήσεων σε αυτά

¹²Πηγή: Ινστιτούτο Εξαγωγικών Ερευνών και Σπουδών (ΙΕΕΣ) του Συνδέσμου Εξαγωγέων Βορείου Ελλάδος (ΣΕΒΕ).

τα έργα είναι το πρώτο με 44%. Αντίστοιχα για την ίδια περίοδο 2007-2013 υπήρχαν 35 συμμετοχές ερευνητικών φορέων της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας στον Τομέα 'Γεωργία, Αλιεία, Κτηνοτροφία, Τρόφιμα και Βιοτεχνολογία' των προγραμμάτων της ΓΓΕΤ με συνολικό προϋπολογισμό 6.169.402€. Ακολουθεί η κατανομή της συμμετοχής των επιχειρήσεων και των ερευνητικών φορέων στους Υποτομείς ΕΤΑΚ της ΓΓΕΤ στον Τομέα 'Γεωργία, Αλιεία, Κτηνοτροφία, Τρόφιμα και Βιοτεχνολογία':

Διάγραμμα 14: Κατανομή της συμμετοχής των επιχειρήσεων και των ερευνητικών φορέων στους Υποτομείς ΕΤΑΚ της ΓΓΕΤ για τα Τρόφιμα

Ανάγκες του κλάδου

Σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας για την περίοδο 2014-2020¹³ οι κυριότερες προκλήσεις που αφορούν τη βιομηχανία τροφίμων, είναι:

- ✓ Η ανάπτυξη αμοιβαία επωφελών και βιώσιμων συνεργιών μεταξύ του πρωτογενούς αγροτικού τομέα και του δευτερογενούς της μεταποίησης τροφίμων,
- ✓ Η αναδιάρθρωση, η αναδιοργάνωση και ο εξορθολογισμός των παραγωγικών διαδικασιών,
- ✓ Η μείωση του κόστους παραγωγής τόσο του πρωτογενούς όσο και του δευτερογενούς τομέα,
- ✓ Η τυποποίηση των προϊόντων και η βελτίωση της ποιότητας τους,
- ✓ Η διαφοροποίηση των προϊόντων και η ευθεία σχέση τους με τις ανάγκες του καταναλωτή και της αγοράς,
- ✓ Η διεύρυνση της συνεργασίας της βιομηχανίας τροφίμων με τους ερευνητικούς φορείς, και,
- ✓ Η αύξηση της χρηματοδότησης για έργα έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας.

Όσον αφορά τις τεχνολογικές ανάγκες του κλάδου των τροφίμων, αξιοποιήθηκε μια σειρά από πηγές που είναι δυνατόν να δώσουν γενικές κατευθύνσεις οι οποίες στις

¹³ <http://goo.gl/NZgNJa>

επόμενες φάσεις της διαμόρφωσης της Στρατηγικής θα εξειδικευθούν από ειδικούς εμπειρογνώμονες και ομάδες δικαιούχων. Οι πηγές αυτές είναι:

- ✓ Η πρόταση του ΣΒΒΕ για τον τομέα των Τροφίμων στην Κεντρική Μακεδονία που υπεβλήθη στα πλαίσια της διαβούλευσης για τη Στρατηγική RIS3
- ✓ Οι προτεραιότητες της ΓΓΕΤ για την αγροδιατροφή στα πλαίσια του σχετικού δικτύου- πλατφόρμας στον τομέα της πρωτογενούς αγροτικής παραγωγής των τροφίμων και της αγροβιοτεχνολογίας
- ✓ Οι προτεραιότητες της Ε.Ε. για τον κλάδο των τροφίμων όπως αυτές διατυπώνονται στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Τεχνολογικής Πλατφόρμας 'Food for Life'
- ✓ Τα αποτελέσματα συνάντησης εργασίας που διοργανώθηκε από τον ΣΒΒΕ στα πλαίσια του έργου Inno- Food SEE.

Παρατίθεται μια επεξεργασμένη σύνοψη συμπερασμάτων που προκύπτει από τις παραπάνω πηγές αναφορικά στην τεχνολογικές ανάγκες του κλάδου:

- Δημιουργία ή προσαρμογή προϊόντων διατροφής στις απαιτήσεις ειδικών ομάδων καταναλωτών (π.χ. τρόφιμα για νεφροπαθείς, διαβητικούς, εγκύους, ηλικιωμένους, κ.λπ.)
- Δημιουργία λειτουργικών τροφίμων (functional food), υγιεινών τροφίμων (healthy foods),
- Εισαγωγή τεχνολογιών τροφίμων στην μεταποίηση, τη συσκευασία, τη αποθήκευση, την ασφάλεια, κ.λπ.
- Εισαγωγή ειδικών λύσεων βιομηχανικής πληροφορικής και αυτοματισμών
- Μείωση του κόστους παραγωγής με έμφαση στην μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης
- Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των πρώτων υλών, της παραγωγής και των τελικών προϊόντων
- Υποστήριξη για την πιστοποίηση της ποιότητας και προέλευσης των τροφίμων και της γνησιότητας των πρώτων υλών
- Υποστήριξη της διαδικασίας Ανάπτυξης Νέων Προϊόντων (New Product Development)
- Πιστοποιημένες υπηρεσίες αναλυτικών εργαστηρίων για τα προϊόντα και τις διαδικασίες
- Υποδομές, πιλοτικές μονάδες και εργαστήρια για δοκιμές, ελέγχους κατά την ανάπτυξη νέων προϊόντων
- Αξιοποίηση συνεργατικής 'καινοτομίας', π.χ. έξυπνες λύσεις συσκευασίας που εξυπηρετούν πρακτικούς λόγους ενώ ταυτόχρονα λειτουργούν ως μέσο προώθησης του προϊόντος και έχουν μικρό περιβαλλοντικό και ενεργειακό αποτύπωμα, ή αξιοποίηση παραπροϊόντων για παραγωγή νέων προϊόντων, κ.λπ.
- Δημιουργία ταυτότητας, 'branding' για τα αγροτικά προϊόντα και τρόφιμα
- Διασύνδεση του αγροδιατροφικού τομέα με τον τουρισμό και τον πολιτισμό μέσω καινοτομικών σχεδίων.

Τα βασικά συμπεράσματα από την συνάντηση συμμετόχων του Τομέα της Αγροδιατροφής, που οργανώθηκε από την Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή της ΠΚΜ (04-06-14) προέκυψαν τα επισημάνθηκαν τα ακόλουθα σημαντικά ζητήματα:

- Παρατηρείται σημαντική στροφή νέων προς την πρωτογενή αγροτική παραγωγή, μεταποίηση και επιχειρηματικότητα. Προκύπτουν ανάγκες εκπαίδευσης, ενημέρωσης, καθοδήγησης τόσο για τις τεχνικές και τα μέσα αγροτικής παραγωγής όσο και για τα σχετικά προγράμματα αγροτικής επιχειρηματικότητας, κ.λπ.
- Διαπιστώνεται υστέρηση και ανεπάρκεια των υπηρεσιών του Υπουργείου Ανάπτυξης και αντίστοιχα ανάγκη να υποστηριχθούν οι νέοι αγρότες-επιχειρηματίες από δομές που θα αναπτυχθούν σε περιφερειακό επίπεδο
- Διαπιστώνεται ανάγκη και διάθεση για υπερκέρταση των μεσαζόντων στην παραγωγική διαδικασία μέσω της ανάδειξης συνεργατικών μηχανισμών (clustering μικροπαραγωγών) οι οποίοι θα έπρεπε να υποστηριχθούν.
- De- commoditization: ανάγκη ανάδειξης της προστιθέμενης αξίας του αγροτικού προϊόντος και αποσύνδεση του από το χαρακτηρισμό “commodity”.
- Ανάγκη για ανάδειξη του τοπικού χαρακτήρα και της ποιότητας/ αξίας των αγροτικών προϊόντων. Πιστοποίηση τοπικών προϊόντων και αξιοποίηση μέσω του αγροτουρισμού
- Διαπιστώθηκε αδυναμία στην εμπορικοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων
- Ανάγκη χρηματοδότησης για την εκκίνηση επιχειρηματικών προσπαθειών σε αγροτική παραγωγή και μεταποίηση
- Διαπιστωμένες ανάγκες επιχειρήσεων τροφίμων:
  - ο συσκευασία (αισθητική αναβάθμιση, λειτουργικότητα, ασφάλεια, κ.λπ.)
  - ο μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος- σχετική πιστοποίηση- «διαβατήριο» για τις αγορές του εξωτερικού
  - ο τυποποίηση και προτυποποίηση προϊόντων
  - ο ανάπτυξη νέων προϊόντων
  - ο ιχνηλασιμότητα
  - ο ανίχνευση νοθείας στην προέλευση των πρώτων υλών
- Ανάγκη διάκρισης των αγροτικών προϊόντων που είναι κατάλληλα για καλλιέργεια μαζικής κλίμακας και όσων είναι κατάλληλα για τοπική, εξειδικευμένη, υψηλής προστιθέμενης αξίας παραγωγή. Ανάγκη για διαφοροποιημένη αντιμετώπιση/ υποστήριξη τους
- Ανάγκη για διάχυση βασικών στοιχείων γνώσης/ τεχνογνωσίας σε όλα τα μέρη της αλυσίδας αξία της αγροδιατροφής. Σημαντικό έλλειμμα γνώσης και κατανόησης βασικών παραμέτρων/ ως αποτέλεσμα οι διάφοροι κρίκοι της αλυσίδας «δε μιλούν την ίδια γλώσσα» και χάνονται σημαντικές ευκαιρίες αξιοποίησης
- Δυνατότητες αξιοποίησης εργαλείων πληροφορικής στον τομέα της αγροδιατροφής
  - ο Logistics (διακίνηση, αποθήκευση, κ.λπ.)
  - ο E- marketing
  - ο E- design

- ο E-learning
  - ο ERP, MRP, εμπορική και λογιστική παρακολούθηση
  - ο Πλατφόρμες παρακολούθησης, ελέγχου, υποστήριξης όλης της παραγωγικής διαδικασίας
  - ο Γεωργία ακριβείας
- Όσον αφορά τα εργαλεία πολιτικής προτάθηκαν στοχευμένες πιλοτικές παρεμβάσεις και ανάδειξη «success stories». Επίσης η υποστήριξη facilitators που θα μεταφέρουν τη γνώση στους παραγωγούς και τις επιχειρήσεις.

Ειδικοί Στόχοι

Με βάση τις παραπάνω πηγές ακολουθεί μια αρχική καταγραφή στόχων που αφορούν την ενίσχυση της καινοτομίας στον κλάδο των τροφίμων:

- Μικρής κλίμακας στοχευμένα έργα τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας με έμφαση στην επίλυση προβλημάτων της βιομηχανίας τροφίμων
- Απλοποίηση διαδικασιών συμμετοχής σε ερευνητικά έργα
- Υποστήριξη της κινητικότητας ερευνητών προς τις επιχειρήσεις
- Εκπαίδευση του τεχνικού προσωπικού της βιομηχανίας τροφίμων σε καινοτόμες πρακτικές και μέσα, αλλά και στελεχών διοίκησης σε θέματα διαχείρισης καινοτομίας, marketing, ποιότητας, logistics, ανασχεδιασμού διαδικασιών, κ.λπ.
- Πιστοποίηση υπηρεσιών από τους ερευνητικούς φορείς και τα εργαστήρια προς τις επιχειρήσεις και δημιουργία υποδομών παροχής τεχνολογικών υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις (σχεδιασμός, συσκευασία, έλεγχος ποιότητας διαδικασιών, κ.λπ.)
- Συστηματική καταγραφή του ερευνητικού και τεχνολογικού δυναμικού της Περιφέρειας και ενίσχυση της συνεργασίας έρευνας και βιομηχανίας
- Εις βάθος έρευνες αγοράς και τάσεων για τον κλάδο των τροφίμων
- Δημιουργία μόνιμου φόρουμ καινοτομίας για τα τρόφιμα και 'Ινστιτούτου Ανταγωνιστικότητας Τροφίμων'
- Χρηματοδότηση εκκίνησης καινοτόμων επιχειρήσεων με αναφορά στον κλάδο των τροφίμων
- Δικτύωση επιχειρήσεων και δημιουργία Cluster Αγροδιατροφής.

Προτεραιότητες Τομέα Αγροδιατροφής

Από την ως άνω ανάλυση αναδεικνύονται ορισμένες προτεραιότητες στον Τομέα της Αγροδιατροφής οι οποίες αναφέρονται σε δραστηριότητες, διεργασίες, προϊόντα ή υπηρεσίες του Τομέα που αποτελούν σημαντικά τμήματα/ στοιχεία της αλυσίδας αξίας, παρουσιάζουν δυναμικά αναπτυξιακά χαρακτηριστικά καθώς και ευκαιρίες άμεσου και αποδοτικού εκσυγχρονισμού.

Η εισαγωγή γνώσης και καινοτομίας στα σημεία αυτά αναμένεται να προσδώσει ιδιαίτερη αξία και δυναμική, τόσο σημειακά όσο και στο σύνολο της αλυσίδας. Ο

εκσυγχρονισμός αυτός είναι δυνατόν να υποστηριχθεί άμεσα από το υπάρχον δυναμικό και τις υποδομές που είναι παρούσες στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.

Η διαδικασία επιλογής προτεραιοτήτων για τον Τομέα της Αγροδιατροφής, όπως και για κάθε άλλο τομέα είναι πολυκριτηριακή: Βασικό εισερχόμενο αλλά και κριτήριο επιλογής αποτέλεσαν η ανάλυση SWOT που εκπονήθηκε στο πλαίσιο της Α΄ φάσης σχεδιασμού, στο τέλος του 2013 για το σύστημα καινοτομίας στην ΠΚΜ καθώς και οι συνεισφορές των φορέων της διαβούλευσης, βάσει των οποίων κατέστη δυνατή η προτεραιοποίηση των αναγκών και ο καθορισμός των σημείων υψηλού ενδιαφέροντος στην αλυσίδα αξίας του Τομέα.

Ιδιαίτερη βαρύτητα, κυρίως για τον εντοπισμό συμπληρωματικών σημείων της αλυσίδας αξίας του Τομέα, δόθηκε στην ανάλυση και αποτίμηση του δυναμικού καινοτομίας στα σημεία επαφής της με τις τέσσερις οριζόντιες υποστηρικτικές τεχνολογίες της ΠΚΜ (ΤΠΕ, Ενέργεια, Περιβάλλον, Logistics) και τις τεχνολογίες Γενικής Χρήσης (KETs). Οι υποστηρικτικές τεχνολογίες, με τα ισχυρά χαρακτηριστικά που έχουν εντοπιστεί και καταγραφεί για την ΠΚΜ μπορούν να παρέμβουν καταλυτικά σε πλειάδα δραστηριοτήτων του Τομέα, καθιστώντας τις αποδοτικότερες, αποτελεσματικότερες, φιλικότερες προς το περιβάλλον και -πρωτίστως- ικανότερες να παραγάγουν προϊόντα και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Εξίσου σημαντικό κριτήριο για την επιλογή προτεραιοτήτων αποτέλεσε και το υφιστάμενο δυναμικό έρευνας / καινοτομίας της ΠΚΜ, δεδομένης της υψηλής στάθμης, δραστηριοποίησης και εξειδίκευσης των ερευνητικών κέντρων, των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων αλλά και των επιχειρήσεων της περιοχής. Όπως έχει ήδη αναφερθεί υπάρχει διαχρονική επιστημονική εξειδίκευση της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας- σε σύγκριση με τον εθνικό επίπεδο- στα πεδία της Γεωπονίας, της Χημείας και της Κτηνιατρικής, ενώ έχουν αναδειχθεί εξειδικευμένα επιστημονικά πεδία όπως η Γεωργική Μηχανική και πεδία με αναπτυξιακό δυναμικό όπως η Τεχνολογία Τροφίμων.

Στη βάση των παραπάνω, αναγνωρίζονται οι κάτωθι προτεραιότητες στο Τομέα της **Αγροδιατροφής** που αναμένεται να αποτελέσουν και κύρια σημεία εστίασης των παρεμβάσεων της στρατηγικής Έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφ. Κεντρικής Μακεδονίας:

1. Βελτίωση πολλαπλασιαστικού υλικού, αύξηση παραγωγικότητας και ποιότητας σπόρων και ζωικού κεφαλαίου με αξιοποίηση τεχνολογιών γονιδιωματικής, κ.λπ.
2. Καινοτόμες και λειτουργικές συσκευασίες προϊόντων αγροδιατροφής
3. Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των διεργασιών του τομέα
4. Μείωση του κόστους παραγωγής με έμφαση στην μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης

5. Εισαγωγή τεχνολογιών τροφίμων στην μεταποίηση, τη συσκευασία, τη αποθήκευση, την ασφάλεια
6. Τυποποίηση και πιστοποίηση προϊόντων αγροδιατροφής
7. Υποστήριξη της διαδικασίας Ανάπτυξης Νέων Προϊόντων (New Product Development) αγροδιατροφής
8. Παραγωγή λειτουργικών τροφίμων (functional foods) και υγιεινών τροφίμων (healthy foods) και τροφίμων προσαρμοσμένων στις απαιτήσεις ειδικών ομάδων καταναλωτών (π.χ. τρόφιμα για νεφροπαθείς, διαβητικούς, εγκύους, ηλικιωμένους, κ.λπ.)
9. Δημιουργία ταυτότητας- branding προϊόντων αγροδιατροφής
10. Αξιοποίηση εργαλείων πληροφορικής και αυτοματισμών